

CENTRE ECUMÈNIC DE CATALUNYA
II JORNADA DE PRÈGARIA, REFLEXIÓ I PROPOSTES
Sant Cugat del Vallès, 29 de juny de 2019

QUÈ ESPERA EL MÓN DE LES ESGLÉSIES?

1.- INTRODUCCIÓ

El món no espera res de les esglésies, fonamentalment per un parell de raons:

- Som en una societat laica, secularitzada, plural i amb poques inquietuds religioses, si per inquietud religiosa entenem una vinculació amb les esglésies històriques i amb les seves estructures tradicionals.
- El descrèdit en el que han caigut les pròpies esglésies per un conjunt de motius; entre ells, el fet que les esglésies viuen en una cosmovisió moderna, quan la societat ja és més enllà de la postmodernitat.

El món és crític vers l'església. Potser aquesta actitud crítica, i emprant termes psicoanalítics, és com la part visible o conscient de la seva insatisfacció i/o frustració de natura més inconscient. Potser sí que el món ha esperat, espera i continuarà esperant quelcom de les esglésies ja que l'ésser humà no es pot desvincular de la seva natura espiritual, universal i innata.

Si hem de respondre més àmpliament a la pregunta: què espera el món de les esglésies?, la resposta podria ser que les esglésies es posin al costat de les persones, que deixem la nostra zona de confort i ens encarnem en la realitat vital, existencial... del nostre proïsme, especialment al costat dels més febles, dels darrers.

2.- EL QUE ESPERA EL MÓN DE LES ESGLÉSIES

2.1.- La normalització del paper de la dona.

Tant en l'església catòlica com en moltes denominacions protestants arrosseguem una visió patriarcal i androcèntrica que impedeix que les dones puguin accedir a determinats ministeris.

Mentre que en la societat la dona pot arribar a dirigir una empresa, un banc o un país; en moltes esglésies els seus ministeris son restringits i el seu paper és de subordinació i submissió a l'home.

El món espera que les esglésies siguin comunitats d'iguals. Que es reconegui la identitat pròpia de la dona (per si mateixa i no referenciada a l'home). *Ja no hi ha jueu ni grec, esclau ni lliure, home ni dona: tots sou un de sol en Jesucrist* Ga 3, 28 BCI).

2.2.- Que siguin més inclusives

El món espera menys exclusió, menys discriminació... El món espera de les esglésies noves formes de tractament de col·lectius com:

- Divorciats.
- LGTBI.
- Migrats.

2.3.- *Que defenguin el drets*

Vivim un moment històric molt sensible a tot el que són drets de la ciutadania; avui tothom reclama en forma de manifestacions, declaracions, documents... el que considera que són els seus drets. El món no acaba de veure que les esglésies siguin espais en els que es respectin suficientment determinats drets com poden ser:

- Dret a la integritat personal.
- Dret a la llibertat de consciència.
- Dret a la participació.
- Dret a la transparència.

2.4.- *Que actualitzin la doctrina i la praxis respecte al tema de la sexualitat*

Qüestions com:

- Relacions prematrimonials.
- Mitjans pel control de la natalitat.
- Divorci i noves relacions.
- ...

Han provocat una separació entre les esglésies i el món que no entén els límits i les prohibicions que les esglésies han establert respecte a situacions de normalitat social.

2.5.- *Que no donin respostes a preguntes no formulades.*

Fa unes setmanes va ser a Barcelona, convidat per la Fundació Maragall, Thimoty Radcliffe, sacerdot catòlic, teòleg i frare dominic que es va expressar en els següents termes: *a vegades la mateixa Església “cedeix a la temptació d'oferir una fe superficial”, no simple sinó simplista. No tenim res de valuós per oferir llevat que ens enfrontem amb la complexitat de l'experiència humana. I posà exemples: Estar casat, estimar a una altra persona al llarg de la vida, viure la teva condició sexual, patir malalties i morir. Tots aquests són temes complexos. Massa sovint, en sermons i documents, escoltem banalitats que “rellisquen per sobre de la rica complexitat de la vida humana”. La vida és complexa i pren sentit vivint-la, i estimant.*

Les preguntes de l'home i de la dona postmoderns són existencials, vitals... Són preguntes semblants a les de Job i Habacuc. Més a prop de la teodicea que de la filosofia o de la metafísica. Es pregunten per les situacions d'atur, de precarietat laboral. Es pregunten com arribar a fi de mes. Es pregunten fins quan hauran de suportar la corrupció de la casta política i financera.

Es pregunten com tractar els fills adolescents, el marit mal tractador, els pares dependents amb trastorns senils, com fer front a la pròpia malaltia, al envelliment... Podríem seguir amb quantitat d'exemples.

Ens hem de preguntar quina incidència pot tenir el discurs de les esglésies, sovint desvinculat de la realitat social. Fins a quin punt els nostres relats tradicionals tenen algun efecte sobre persones que l'han rebutjat? Quin és l'efecte d'un discurs dogmàtic sobre qüestions que ja no preocupen a la gent?

El que el món espera de l'església és que escoltem les seves necessitats i els seus clams. Que deixem de donar respostes teòriques, analítiques, metafísiques... o moralitzants. Que acusem menys i estimem més.

En la resolució Nostra Esperanza del sínode col·lectiu de las diòcesis de la República Federal Alemanya de l'any 1976 s'assenyalava que *només si l'església aconsegueix tenir ben presents aquestes preguntes* (les que realment es formula l'home i la dona de cada temps històric) *evitarà produir la impressió que sovint tan sols dona respostes que no sorgeixen de cap pregunta, o que dirigeix el seu missatge als homes del passat.*

Podríem també afegir, que el món espera que les nostres respostes no s'allunyin de les evidències científiques. Un exemple podria ser l'anomenat creacionisme.

2.6.- Que es posin al costat de tots els que treballen per promoure la justícia i la pau.

Unes paraules de José Ignacio González Faus: *Si la primera cosa que vol Déu és una església evangelitzadora, tant cap enfora com cap endins (és a dir: que la seva mera presència i la seva mateixa vida resultin un anunci), això significa que, avui, en ple segle XXI, en un món plural i en un Occident descristianitzat, l'Església està cridada a evangelitzar molt més amb els gestos que amb les paraules.*

És cert que les esglésies ens hem dotat d'organismes per treballar en favor de la justícia i la pau; però en molts sectors socials son més visualitzades les tasques de les ONGs (laïques, seculares) que el treball de les esglésies.

Potser una resposta ecumènica (o fins i tots interreligiosa) seria més visible? Potser un treball plegat de les comunitats religioses amb les iniciatives seculares ajudaria a percebre aquesta vessant ètica de la fe?

2.7.- Que es posin al costat del que defensen i lluiten en favor de la dignitat humana.

Vivim situacions en les que l'home i la dona són reduïts a estadístiques, xifres, objectes, coses...

- **Nens** de famílies desestructurades.
- **Prostitutes.** El percentatge més alt de prostitutes exerceixen en contra de la seva voluntat.
- **Sense sostre.** Els tenim contats (1.195 a Barcelona); però no els tenim atesos. Els polítics tenen altes prioritats. Per sort hi ha gent de bona voluntat que els hi acosta un entrepà, una manta, roba, estris de neteja personal...
- **Migrats i refugiats.** El drama dels *Centres d'internament d'estrangers*, sobre tot el problema dels més joves...

Sortosament hi ha molta gent que des del voluntariat treballa en favor d'aquests col·lectius. Ara bé, a Europa, vivim una mena de divorci entre l'església i els moviments socials. Cadascú fa la guerra pel seu costat. Potser una resposta ecumènica (o fins i tots interreligiosa) seria més visible? Potser un treball plegat de les comunitats religioses amb les iniciatives seculares ajudaria a percebre aquesta vessant ètica de la fe i assoliríem nivells de més operativitat i efectivitat?

2.8.- *Que es posicionin en relació al tema ecològic.*

La denuncia teològica actual respecte a la qüestió ecològica, canvi climàtic... per veus autoritzades com les de:

- Jürgen Moltmann.
- Leonar Boff.
- Papa Frances: *Laudato, sí*.

Hauria de ser més coneguda i portada a la pràctica ecumènicament i en col·laboració amb totes les dones i homes de bona voluntat compromesos en aturar la destrucció del nostre habitat.

Hi ha algun apropament a aquesta qüestió. En el recent VII Parlament Català de les Religions, un dels seus tallers portava per títol: ***La cura del món natural***.

Històricament hem fet una interpretació antropocèntrica respecte del paper de l'home i de la dona al món. El rol d'administradors de la creació, fet que comporta la seva cura, ha estat substituït pel d'espoliadors i depredadors. Estem consumint més recursos i produint més residus dels que la Terra pot generar i admetre. Com diu Sant Pau: *...tot l'univers creat gemega...* (Rm 8,22 BCI).

El món espera de les esglésies que aixequem amb més força la veu profètica i que ens posem a treballar junt amb tots aquells que volen deixar un món més habitable a les noves generacions.

2.9.- *Que sigui una veu profètica.*

Les esglésies han de denunciar més clar i més fort la corrupció social, política i econòmica que ens envolta. El món no entén determinats silencis.

Les esglésies han de desenvolupar la seva teologia des de la praxis. Han de comprometre's al costat dels que lluiten a favor d'un món millor. Les esglésies han de denunciar les injustícies socials i econòmiques, els casos de corrupció, la doble moral. L'arquebisbe anglicà i premi Nobel de la Pau Desmond Tutu assenyalava que *mantenir-se neutral davant la injustícia és col·locar-se al costat dels opressores*.

El que el món espera dels cristians és que ens pronunciem fort i clar, i que expressem la nostra condemna de tal manera que no pugui aparèixer el dubte, ni el més lleuger dubte, en el cor de la persona més senzilla. En la denuncia profètica no hi ha lloc per l'ambigüïtat.

2.10.- *La unitat de les esglésies en les tasques de servei al proïsme.*

El món no acaba d'entendre les nostres diferències. Una forma de donar visibilitat a la unitat espiritual de l'església de Jesucrist, és mitjançant el servei, que és part de la natura i de la missió de l'església. Això ens porta al tema central d'aquesta trobada: *El servei de les esglésies a la societat*. La diaconia ecumènica com acció transformadora de la societat.

3.- CONCLUSIONS

En finalitzar l'Audiència General del dimecres 5 de juny a la Plaça de Sant Pere del Vaticà, Francesc va proposar alguns consells i punts de reflexió als presents per a preparar millor la Pentecosta. Si bé ja hem tancat el temps de Pasqua aquestes reflexions ens poden ser útils com a cloenda d'aquesta reflexió.

1. Demanar a Déu el do de l'Esperit Sant perquè sigui Ell qui ens impulsi a ***caminar junts com germans en la construcció d'una societat més fraterna*** i a la recerca de la unitat plena de tots els cristians.
2. Obrir les nostres ments i els nostres cors a l'acció de l'Esperit Sant en nosaltres, perquè ens santifiqui i ens faci ***testimonis de Crist en el món en què vivim***.
3. Procurar ***servir els germans***, aprofitant els dons espirituals que hem rebut.
4. Caminar junts pel camí de la fe i que la vinguda de l'Esperit Sant ens ajudi a ser ***autèntics testimonis de l'amor del Senyor per a tots***.
5. Amb la força que rebem de l'Esperit Sant podem ser ***veritables testimonis de l'Evangelí en el món***.
6. L'Esperit Sant ens fa germans de Crist i fills de l'únic Pare. I aquest Esperit romandrà sempre amb nosaltres.
7. Que el Senyor ens trobi a punt per rebre l'efusió abundant de l'Esperit Sant. La gràcia dels seus dons infongui en nosaltres nova vitalitat a la fe, reforci l'esperança i doni ***fortalesa operativa a la caritat***.

Què espera el món de les esglésies? Que siguin agents de transformació de la realitat al costat de tots aquells treballen, s'esforcen, lluiten... per millorar les condicions de vida arreu del món, començant pel que tenim més a prop. En paraules de l'evangelí: fer present el Regne de Déu, aquí i ara.

Jaume Triginé
Sant Cugat del Vallès, 29 de juny de 2019